

SZOFTVER ÉS HARDVER ESZKÖZÖK VIZSGÁLATA

A vizsgálat célja

A projekt keretein belül készítettük egy igényfelmérést, amelyben megvizsgáltuk, hogy melyek azok a piacon elérhető szoftverek, amelyek segíthetik a munkáltatókat és a munkavállalókat abban, hogy megkönnyítsék a hátrányos helyzetű és megváltozott munkaképességű munkavállalók helyzetét.

A távmunkát segítő online lehetőségek tárháza a COVID-19 járvány alatt megsokszorozódott, ahol lehetett, áttértek az otthoni munkavégzésre. Ehhez különféle programok állnak a munkáltatók rendelkezésére:

- felhőalapú szolgáltatások (pl. drive);
- online megbeszéléseket lebonyolító programok (p. Zoom, Teams);
- projekt szervező, rendező programok (pl. ClickUp).

Alapvető problémák a távmunkavégzés során

Az otthonról dolgozó megváltozott munkaképességű és hátrányos helyzetű munkavállalók alapvetően ugyanazokat a szoftver és hardver eszközöket használják, mint az ilyen hátrányt nem szenvedő munkatársak, azonban a gyakorlat azt mutatja, hogy nem mindig tud zökkenőmentesen működni az otthonról történő munkavégzés során a kollégák között a kapcsolattartás, felvetődhetnek adatvédelmi problémák, illetve előfordulhat nem megfelelő fájlkezelés. Mivel ezen csoportok életét rendkívül megkönnyíti, ha nem székhelyen kell a munkát végezniük, kiemelten fontos számukra, hogy hozzájuk is időben eljussanak a megfelelő információk, ne maradjanak ki az információáramlásból.

Forrás: pexels.com

A járvány idején szerzett tapasztalatok alapján az otthonról végzett munka során elsődleges problémaforrásként az adatok biztonságos elérése merült fel, amelynek egy alternatívája a VPN (Virtual Private Network), kvázi egy titkosított adatkapcsolat a szerver vagy a központi gép és a dolgozók gépei között. Megnőtt az igény a laptopokra és az egyéb hordozható eszközökre.

A cégek dolgozói elektronikus levélben küldték a számlákat, illetve a különböző személyes adatokat tartalmazó dokumentumokat a partnereknek, beszállítóknak és a munkatársaknak. Ebben az esetben nem biztos, hogy csak az fér hozzá ezekhez az adatokhoz, akinek címezték, így nyilvánosságra kerülhetnek olyan céges illetve személyes adatok, amelyeket a küldő nem szeretett volna másokkal is megosztani. Az ingyenes chatszoftverek és a felhőalapú fájlmegosztó szoftvereket rendkívül könnyű feltörni, a rajtuk tárolt adatokhoz hozzáférni vagy becsatlakozni egy-egy videomegebeszélésbe.

Fontos, hogy legyen egy megfelelően strukturált, könnyedén átlátható és használható mapparendszer, és a fájlok megfelelő megnevezése a könnyebb kereshetőség érdekében. A felhőalapú fájlmegosztásnál, habár lehetséges a dokumentumok több személy általi, és azonnal látható eredménnyel járó szerkesztése, sokan mégsem tudják megfelelően használni. Ebből adódhat, hogy több mappában, többféle változatban is megtalálható ugyanaz a dokumentum.

Mindezek mellett olyan kommunikációs problémák is felvetődtek, amelyekre mindeddig nem volt példa. Megváltozott a napi kommunikáció módja, ezáltal megnőtt a félreértések száma a munkavállalók között. A munkatársak a cég vagy saját maguk által létrehozott chatcsoportokon keresztül kezdtek kommunikálni, amelyek egy idő után elvesztették munkaügyi jelentőségüket, mivel sokan a többiekkel való napi kapcsolattartás egyik színhelyének tekintették és a munkavégzés szempontjából nem releváns információkat is megosztottak olyanokkal, akiket az nem érintett. Így előfordult, hogy az esetleges chat némitása vagy az üzenetek ignorálása révén a fontos információ nem, vagy csak késve jutott el a címzetthez.

Forrás: pexels.com

Hátrányos helyzetű és megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak a munka világában

Ahogy a kutatásból kiderült, a szervezeteknél meglehetősen alacsony mind a hátrányos helyzetű, mind a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak aránya, ezek a munkavállalók pedig a szervezetek többségénél betanított munkásként dolgoznak. A szakképzettséget igénylő fizikai és szellemi munkakörök aránya csakugyan meglehetősen alacsonynak mondható, a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű munkavállalók mindössze 16–23 százaléka dolgozik ilyen munkakörben.

A megváltozott munkaképességűek - akik veleszületett rendellenességekből, illetve balesetből vagy betegségből kifolyólag nem képesek olyan módon, vagy mértékben elvégezni a munkakörükhöz tartozó feladatokat, mint a hozzá korban, nemben, képzettségben hasonló munkavállalók általában – főként, ha magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek. A foglalkoztatást támogató szoftver- és a hardvereszközök között a mozgás-, hallás-, illetve a látássérültek számára már elérhetőek olyan technológiák, amelyek megkönnyítik vagy lehetővé teszik számukra is a munkavégzést.

Szoftverek a megváltozott munkaképességű munkavállalók segítésére

<p>A NonVisual Desktop Access (NVDA) egy ingyenes, nyílt forráskódú képernyőolvasó program a Microsoft Windows operációs rendszerhez.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • képernyő olvasás
<p>A Communicator 5 egy sokfunkciós kommunikációs szoftver, mindenféle kognitív és fizikai állapotban lévő személyek számára ideális, kifejezetten szemvezérelt interakcióra fejlesztették. Azokat, akik nem képesek írni, képek és szimbólumok segítik, az írástudók pedig szabadon gépelhetnek és a beépített moduloknak köszönhetően (mint például a levelező rendszerek, Skype, Facebook, stb.) gyorsabban kommunikálhatnak, mint valaha.</p> <p>A felolvasó program egy vak vagy gyengénlátó felhasználónak elengedhetetlen kelléke a számítógép könnyű használatához. Segítségével munkát végezhet, kapcsolatot tarthat ismerőseivel.</p> <p>Communicator 5 teljes felülete egyénre szabható, a kommunikációs szintnek és a mindennapi hatékony használatnak megfelelően.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szemvezérelt interakció • képek és szimbólumok • levelezőrendszer, Skype, Facebook, stb. • felolvasóprogram • egyénre szabható felület

<p>A KobaSpeech nem beszélő vagy látássérült felhasználók számára biztosít magyar hangot. Előbbiek számára a kézzel vagy a tekintettel begépelte szöveget olvassa fel, utóbbi felhasználók számára a honlapokat és dokumentumokat olvassa fel magyarul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • felolvasás látássérülteknek
--	---

Hardverek a megváltozott munkaképességű munkavállalók segítésére

A munkavégzéshez elsősorban szoftveres segítségre van szükség, azonban előfordulhat olyan eset, hogy a szoftver nem elégséges, megfelelő hardverekre is szükség van a munkavégzéshez. Ez főként a beszédben, és/vagy a mozgásban erősen korlátozott személyek számára nyújthat segítséget.

- A Tobii I-12 és Tobii I-15 olyan beszédgeneráló készülék, amelyet mindennapi használatra terveztek, rendkívül hosszú használati idővel, strapabíró felépítéssel, érintéssel és szemmel vezérelhető kijelzővel.
- A BJOY Chin könnyű, precíz és gyors, személyreszabható egérhasználat, kényelmes alternatíva a klasszikus egér helyett. A beállításokban lehetőségünk van állítani a sebességen, érzékenységen és a két gomb funkcióin (jobb klikk, bal klikk, dupla kattintás, másolás és beillesztés).
- A BJOY Ring vezeték nélküli készülék lehetővé teszi, hogy ugyanazzal az eszközzel irányítsuk a kerekesszéket, használjuk a telefont és a számítógépet vagy tabletet. A kerekesszék már meglévő joystick-je alá szerelt gyűrű, aminek segítségével a joystick-kel lehet irányítani a kurzort a különböző készülékeken, amikor azokhoz közelmegyünk és a kerekesszéket leállítjuk.

Forrás: <https://qinera.com/en/bjoy-mice/240-BJOY-ring.html>

Az igényfelmérésből viszont kiderült, hogy a munkaadók szerint a távmunka támogatásához nem elegendő a technikai eszközök biztosítása, hanem ehhez bizonyos munkaköri és szervezeti átszervezésre is szükség van.

2022.09.30.